KADINLARA KARŞI AYIRIMLARIN TOM BİÇİMLERİNİN ORTADAN KALDIRILMASINA İLİŞKİN KONVANSİYON

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN ONYILI'NIN EN ÖNEMLİ KAZANIMI

FİDEF

FEDERAL ALMANYA TÜRKİYE İŞÇİ DERNEKLERİ FEDERASYONU
Federasyona Komalên Karkerên Tirkiyê li Elmanya Federal
Föderation der Arbeitervereine der Türkei in der BRD e.V.
Federation of Associations of Workers from Turkey in the FRG
Bundesvorstand: Lichtstr.31, 4000 Düsseldorf 1, BRD

FİDEF
Yayınları
20

TÜSTAV

KADINLARA KARSI AYIRIMLARIN TOM BİÇİMLERİNİN ORTADAN KALDIRILMASINA İLİŞKİN KONVANSİYON

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KADIN ONYILI'NIN
EN ÖNEMLİ KAZANIMI

İKD Dış Bürosu Yayını
Temmuz 1985

TÜSTAV

Birleşmiş Milletler Kadın Onyılının en önemli kazanımlarından biri, Üye devletlerce

"Kadınlara Karşı Ayırımların TÜm Biçimlerinin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Konvansiyon"un

imzalanarak yürürlüğe girmesi oldu. Bu konvansiyon imzalayan Ülkeler için bağlayıcı bir belgedir. TÜrkiye HÜkÜmeti de birkaç ay önce Konvansiyonu imzaladı. Gerek TÜrkiye'de, gerekse TÜrkiyeli kadınların yaşadığı Ülkelerde bu belgeyi yaşama geçirmek için uğraşmak, hÜkÜmetlerin Üstlendikleri yÜkÜmlÜlÜkleri yerine getirmeye zorlamak kadın hakları için mÜcadelemizin önemli bir parçasını oluşturacaktır.

KADINLARA KARŞI AYIRIMLARIN TOM BİÇİMLERİNİN ORTADAN KALDIRILMASINA İLİŞKIN KONVANSIYON

Bu konvansiyona taraf olan devletler,

Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin temel insan haklarına, insan olmanın onuru ve değerine ve kadın ve erkeklerin eşit haklara sahip olmaları gereğine inancı teyit ettiğini kaydederek,

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin ayırımcılığın kabul edilemezliği ilkesini vurguladığını, bÜtÜn insanların özgür ve eşit biçimde onurlu doğduklarını ve ayrıca herkesin Bildirgede yeralan tÜm hak ve özgÜrlÜklerden, cinsiyete dayalı ayırımlar da dahil, hiçbir fark gözetilmeksizin yararlanabilme hakkına sahip olduklarını açıkladığını kaydederek,

Uluslararası İnsan Hakları Sözleşmelerine taraf olan imzacı devletlerin, kadın ve erkeklerin tÜm ekonomik, toplumsal, kÜltÜrel, yasal ve siyasal haklardan eşit olarak yararlanabilmeleri hakkını gÜvence altına alma yÜkÜmlÜlÜğÜnde olduklarını kaydederek,

Birleşmiş Milletler ve ilgili uzmanlık örgÜtlerinin denetimi altında bağlanmış olan ve kadın ve erkeklerin hak eşitliğini vurgulayan uluslararası antlaşmaları gözönÜnde bulundurarak,

Birleşmiş Milletler ve ilgili uzmanlık örgÜtlerince benimsenmiş olan ve kadın ve erkeklerin hak eşitliğini öngören kararları, bildirgeleri ve tavsiyeleri de ayrıca kaydederek,

Yukarıda belirtilen çeşitli mekanizmalara karşın, kadınlara karşı ayırımcılığın henÜz yaygın biçimde sürmesinden kaygı duyarak,

Kadınlara uygulanan ayırımların haklarda eşitlik ve insan onuruna saygı ilkelerini öğnediğini, bu durumun kadınların kendi Ülkelerinin politik, toplumsal, ekonomik ve kÜltÜrel

TÜSTAV

yaşamına erkeklerle eşit koşullarda katılımının önünde bir engel oluşturduğunu, toplumun ve ailenin başarı ve mutluluğunun gelişmesine set çektiğini, kadınların kendi ülkelerine ve insanlığa yararlı olma potansiyallerinin tam olarak gelişmesinin daha da güçleştirdiğini anımsatarak,

Yoksulluk koşullarında kadınların besin kaynaklarından, sağlık, öğrenim, eğitim ve iş bulabilme ve diğer gereksinimleri karşılama olanağından en düşük oranda yararlanabildiklerinden kaygı duyarak,

Eşitlik ve adalet temeline dayalı yeni ekonomik düzenin kurulmasının erkek ve kadınlar arasındaki eşitliğin sağlanması yönünde önemli bir katkıda bulunacağına inanarak,

Kadın ve erkeklerin haklarını tam olarak kullanabilmeleri için, ırk ayırımcılığının (apartheid), ırkçılığın bütün biçimlerinin, ırksal ayırımların, sömürgeciliğin, yeni sömürgeciliğin, saldırganlığın, yabancı işgallerin ve tahakkümün ve devletlerin iç işlerine müdahalelerin yokedilmesinin zorunluluğunu vurgulayarak,

Uluslararası barış ve güvenliğin güçlendirilmesinin, uluslararası gerginliklerin azaltılmasının, değişik sosyal ve ekonomik sistemlere sahip ülkeler arasındaki karşılıklı işbirliğinin, tam ve genel silahsızlanmanın, özellikle de sıkı ve etkin uluslararası denetim altında nükleer silahsızlanmanın sağlanmasının, ülkelerarası ilişkilerde adalet, eşitlik ve karşılıklı yarar ilkelerinin teyit edilmesinin, ve sömürgeciliğin boyunduruğu yada işgal altında bulunan halkların kendi kaderlerini belirleme ve bağımsızlık haklarının gerçekleştirilmesinin, bunun yanısıra ulusal egemenlik ve toprak bütünlüğü ilkelerine saygı gösterilmesinin, sosyal ilerleme ve kalkınmayı geliştireceğini ve bunun da erkeklerle kadınlar arasında tam eşitliğin elde edilmesine katkıda bulunacağına olan inançlarını dile getirerek,

Bir ülkenin her alanda kalkınması, dünya refahının sağlanması ve barış hedefine ulaşılabilmesi için kadınların da

erkeklerle birlikte bütün alanlarda en yüksek ölçülerde ve eşit koşullarda katılımının gereğine inançlarını dile getirerek,

Kadınların ailenin mutluluğuna ve toplumun kalkınmasına muazzam katkılarını, şimdiye kadar tam olarak tanınmamış olan analığın sosyal önemini ve ailede ve çocukların yetiştirilmesinde hem anne hem de babanın rolünü gözönüne alarak ve kadınların doğurganlık niteliğinin onlara karşı ayırımlar uygulanması için bir temel oluşturmaması, tersine çocukların yetiştirilmesinin erkeklerle kadınlar arasında ve toplumsal düzeyde sorumlulukların paylaşılması zorunluluğunu getirdiği bilinciyle,

Erkek ve kadınlar arasında tam eşitliğin gerçekleştirilmesi için kadınların toplum ve aile yaşamındaki rollerinin yanısıra erkeklerin geleneksel rollerinde de değişiklik gerektiğinin bilincinde olarak,

Kadınlara Karşı Ayırımların Yokedilmesi Bildirgesinde yer alan ilkelerin uygulanmasının ve bu amaçla böylesi bir ayırımcılığın tüm biçim ve görüntüleriyle yok edilmesi için gereken önlemlerin alınmasında kararlı olarak,

Aşağıdaki konularda anlaştılar:

B Ü L O M I

Madde 1

Bu konvansiyonun amaçları için "kadınlara karşı ayırımcılık" terimi, kadınların, medeni halleri ne olursa olsun, kadın erkek eşitliği temelinde insanca haklarının ve politik, ekonomik, sosyal, kültürel, yasal ve tüm öteki alanlardaki temel özgürlüklerinin tanınması, kullanılması ve yararlanılmasına zarar verme yada geçersiz kılma etki yada amacında olan, cinsiyete dayalı herhangi bir farklı tutum, dışlama yada kısıtlama anlamına gelecektir.

TÜSTAV

Madde 2

Taraf devletler, kadınlara karşı ayırımcılığın bütün biçimlerini kınar, kadınlara karşı ayırımcılığın yokedilmesi politikasının gecikmeksizin ve tüm uygun yol ve araçlarla izlenmesinde anlaşır ve bu bağlamda aşağıda yeralan konuları yükümlenirler:

a) Kadınların erkeklerle eşitliği ilkesini, eğer bu henüz yeralmamışsa, ulusal anayasa yada diğer benzeri yasalara dahil etmek ve yasal ve diğer uygun yollarla bu ilkenin yaşama geçirilmesini sağlamak,

b) Kadınlara karşı uygulanan ayırımcılığın bütün biçimlerinin gerekli yaptırımlar da getirilerek yasaklanması için yasal ve diğer önlemleri benimsemek,

c) Kadınların haklarına, erkeklerle eşitlik temelinde, yasal koruma sağlamak, yetkili ulusal mahkemeler ve öteki kamu kurumları aracılığıyla kadınların herhangi bir ayırımcı davranışa karşı etkili bir biçimde korunmalarını sağlamak,

d) Kadınlara karşı herhangi bir ayırımcı davranış yada uygulamadan sakınmak ve kamu yetkilileri ve kurumlarının bu yükümlülüğe uygun biçimde davranmasını sağlamak,

e) Kadınlara karşı herhangi bir kişi, örgüt yada kuruluş tarafından girişilebilecek ayırımcılığın yokedilebilmesi için gerekli tüm önlemleri almak,

f) Kadınlara karşı bir ayırım oluşturan yürürlükteki yasaları, yasal düzenlemeleri, adet ve uygulamaları değiştirmek yada ortadan kaldırmak için, yasama da dahil, tüm önlemleri almak,

g) Kadınlara karşı ayırım yapan ulusal düzeydeki tüm ceza maddelerini iptal etmek.

Madde 3

Taraf devletler, kadınların tam gelişmesi ve ilerlemesini sağlamak, onların insan hak ve temel özgürlüklerini erkek-

lerle eşitlik temelinde kullanabilmeleri ve yararlanabilmelerini güvence altına almak amacıyla, yasama da dahil, bütün alanlarda, özellikle de siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel alanlarda tüm gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 4

1. Taraf devletlerce kadın erkek eşitliğini fiilen hızlandırmak amacıyla alınacak olan geçici özel önlemler, konvansiyonda tanımlandığı biçimiyle ayırımcılık olarak değerlendirilmeyecek, ama bu hiçbir şekilde eşitsiz yada farklı standartların korunması sonucunu getirmeyecek, bu önlemlere fırsat ve davranış eşitliği hedeflerinin gerçekleştirilmesiyle birlikte son verilecektir.

2. Taraf devletlerce, konvansiyonun içerdiği önlemler de dahil olmak üzere analığın korunmasını amaçlayan özel önlemler benimsenmesi ayırımcı olarak değerlendirilmeyecektir.

Madde 5

Taraf devletler,

a) cinslerden herhangi birinin ötekine göre aşağılığı yada üstünlüğü fikrine yada erkek yada kadın için kalıplaşmış rollere dayalı olan önyargıların, göreneklerin ve tüm diğer uygulamaların yokedilmesi amacıyla, erkek ve kadınların toplumsal ve kültürel davranış biçimlerini değiştirmek,

b) Çocukların çıkarlarının bütün koşullar altında en ön planda tutulması anlayışından hareketle, aile eğitiminin, analığın toplumsal bir işlev olarak kavranmasını ve erkeklerle kadınların çocukların büyütülmesi ve yetiştirilmesinde ortak sorumluluklarının tanınmasını sağlayacak biçimde düzenlenmesi,

için tüm gerekli önlemleri alacaklardır.

TÜSTAV

Madde 6

Taraf devletler, kadın ticaretinin tüm biçimlerini ve kadınların fuhuş yoluyla sömürülmesini önlemek amacıyla, yasama dahil, tüm gerekli önlemleri alacaklardır.

B Ö L Ü M II

Madde 7

Taraf devletler ülkenin politik ve kamu yaşamında kadınlara karşı ayırımları ortadan kaldırmak ve özellikle de kadınlara, erkeklerle eşitlik temelinde,

a) Tüm seçim ve referandumlarda oy kullanma ve kamuca seçilen bütün organlara seçilebilme,

b) Hükümet politikalarının biçimlendirilmesi ve uygulanmasına katılabilme, kamu görevleri alabilme ve hükümet yönetiminin bütün düzeylerinde kamusal görevler üstlenebilme,

c) Ülkenin kamusal ve siyasal yaşamıyla ilgili gayriresmi örgüt ve derneklere katılabilme,

haklarını sağlamak amacıyla tüm gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 8

Taraf devletler kadınlara, erkeklerle eşit koşullarda ve hiçbir ayırım yapılmaksızın, hükümetlerini uluslararası düzeyde temsil etme ve uluslararası örgütlerin çalışmalarına katılma olanağını sağlamak için tüm gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 9

1. Taraf devletler kadınlara, kendi milliyetlerini değiştirme, koruma yada belirleyebilme konusunda erkeklerle eşit haklar tanıyacaklardır. Özellikle, ne bir yabancıyla evliliğin ne de kocanın evlilik sırasında milliyetini değiştirmesinin kadının otomatik olarak milliyetinin

değişmesine yol açmamasının, onun vatansız kalması sonucunu vermemesini, yada kocasının milliyetini seçmeye zorlanmamasını sağlayacaklardır.

2. Taraf devletler kadınlara çocuklarının milliyeti konusunda erkeklerle eşit haklar tanıyacaklardır.

B Ö L Ü M III

Madde 10

Taraf devletler kadınlara eğitim alanında erkeklerle eşit haklar sağlamak amacıyla onlara yönelik ayırımların ortadan kaldırılması için gerekli tüm önlemleri alacaklar, özellikle de, kadın erkek eşitliği temelinde şunları sağlayacaklardır:

a) Kariyer ve mesleklere yönlendirmede, kentsel ve kırsal alanlarda her kategoriden öğrenim kurumlarında öğrenim görme ve diploma alabilmede eşit koşullar; bu eşitlik okul öncesi, genel, teknik, mesleki ve yüksek teknik öğretim alanlarında ve tüm mesleki eğitim türlerinde sağlanacaktır,

b) Aynı öğretim programı, aynı sınavlar, aynı standartda niteliğe sahip öğretim personelinden, aynı nitelikte okul binaları, araç ve gereçten yararlanabilme olanağı,

c) Eğitimin tüm düzey ve biçimlerinde, erkek ve kadının rolleri konusunda kalıplaşmış kavramların, kız-erkek karma öğrenim ve bu amaca hizmet edecek diğer eğitim türleri, özellikle de ders kitapları ve okul programlarının yeniden düzenlenmesi ve öğretim yöntemlerinin uyarlanması yoluyla ortadan kaldırılması,

d) Öğrenci bursları ve diğer öğrenim yardımlarından yararlanmada eşit fırsatlar sağlanması,

e) Yetişkin ve işlevsel okuma yazma eğitim programları da dahil, özellikle de erkek ve kadınların eğitimi arasın-

TÜSTAV

da varolan uçurumun mümkün olan en kısa sürede kapatılmasını hedefleyen türler olmak üzere, sürekli eğitim programlarına katılmada eşit olanaklar,

f) Okulu terkeden kız öğrenci oranının düşürülmesi ve eğitimlerini yarıda bırakan kız ve kadınlar için gerekli programların örgütlenmesi,

g) Spor ve cimnastik eğitimine aktif katılımda eşit haklar,

h) Aile planlaması da dahil, ailelerin sağlık ve refahını geliştirmeye yardımcı olacak özel eğitici bilgi sağlanması.

Madde 11

1. Taraf devletler, istihdam alanında kadınlar aleyhine sürdürülen ayırımları ortadan kaldıracak ve onlara kadın erkek eşitliği temelinde eşit haklar, özellikle de,

a) Bütün insanların vazgeçilmez hakkı olan çalışma hakkı,

b) İşe seçilme konusunda eşit kıstasların uygulanması da dahil, eşit istihdam olanakları hakkı,

c) işini ve mesleğini özgürce seçme hakkı; terfi, iş güvenliği ve hizmetin getirdiği tüm yarar ve koşullara sahip olma hakkı; çıraklık, üst düzeyde mesleki eğitim ve yenileme eğitimi de dahil olmak üzere mesleki eğitim hakkı,

d) ek gelirler dahil, eşit ücret hakkı ve iş niteliğinin değerlendirilmesinde ve eşit değerdeki işe eşit davranılması hakkı,

e) özellikle emeklilik, işsizlik, hastalık, sakatlık, yaşlılık ve benzeri çalışamazlık durumlarında eşit sosyal güvenlik ve ücretli izin hakkı,

f) Doğurganlık işlevinin korunması dahil olmak üzere sağlığı koruyucu önlemlerden ve güvenlikli iş koşullarından yararlanma hakkı

sağlamak üzere tüm gerekli önlemleri alacaklardır.

2. Taraf devletler evlilik ve analık konusunda kadınlara karşı ayırımcı tutumları ortadan kaldırmak ve kadınların etkin çalışma hakkını sağlamak için aşağıdaki önlemleri alacaklardır:

a) Hamilelik yada doğum izni nedeniyle işten çıkarmaların yada medeni hali nedeniyle işten çıkarmada ayırımların cezai müeyyidelerle yasaklanması,

b) Önceki iş, kıdem yada sosyal haklarda kayıp olmadan ücretli doğum izni yada muadili sosyal yardımın sağlanması,

c) Özellikle çocuk bakım tesislerinin kurulup geliştirilmesi yoluyla anne ve babaların ailesel yükümlülükleriyle iş sorumluluklarını ve toplum yaşamına katılımı birarada yürütebilmelerini sağlamak üzere gerekli destekleyici sosyal hizmetlerin oluşturulmasını teşvik etmek,

d) Hamileliğe zarar verdiği saptanan işlerde kadınların özel olarak korunmasını sağlamak.

3. Bu maddede sözü edilen konulara ilişkin yasalar bilim ve tekniğin ışığı altında düzenli olarak gözden geçirilecek ve gerektiği biçimde düzeltilecek, kaldırılacak yada genişletilecektir.

Madde 12

1. Taraf devletler, kadın ve erkek eşitliği temelinde, aile planlamasıyla ilgili olanlar da dahil, kadınların sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak amacıyla, sağlık alanında kadınlara yönelik tüm ayırımları ortadan kaldırmak üzere gerekli önlemleri alacaklardır.

2. Taraf devletler, bu maddenin birinci paragrafını dikkate almaksızın, kadınlara hamilelik, doğum öncesi ve sonrasında gerekli hizmetleri, gerekirse ücretsiz olarak, oluşturacak ve hamilelik ile emzirme dönemlerinde yeterli besin almalarını sağlayacaklardır.

TÜSTAV

Madde 13

Taraf devletler, ekonomik ve toplumsal yaşamın diğer alanlarında kadınlara karşı ayırımları yoketmek ve kadın ve erkek eşitliği temelinde kadınlara eşit haklar, özellikle de,

a) Aile yardımı hakkı,

b) Banka kredileri, ipotek ve diğer mali kredi biçimlerinden yararlanma hakkı,

c) Dinlenme faaliyetleri, spor ve kültürel yaşamın her alanına katılma hakkı,

sağlamak üzere tüm gerekli önlemleri alacaklardır.

Madde 14

1. Taraf devletler, kırsal alanda yaşayan kadınların özel sorunlarını ve onların, ekonominin paradışı sektörlerindeki çalışmaları da dahil, ailelerini geçindirmede oynadıkları önemli rolü gözönüne alacak ve bu konvansiyonun yükümlülüklerinin kırsal alanda yaşayan kadınlara uygulanması için gereken önlemleri alacaklardır.

2. Taraf devletler, kadın erkek eşitliği temelinde, kırsal alanda yaşayan kadınlara yönelik ayırımcı tutumları ortadan kaldırmak ve onların kırsal kalkınmaya aktif katkıda bulunmalarını ve bunun sonuçlarından yararlanmalarını sağlamak için onların,

a) Kalkınma planlarının oluşturulması ve uygulanmasında her düzeyde katılım,

b) Aile planlaması hizmetleri, bilgilenme ve danışmanlık da içinde olmak üzere, yeterli sağlık hizmetlerinden yararlanma,

c) Sosyal güvenlik programlarından doğrudan yararlanma,

d) İşlevsel okur-yazarlık da dahil olmak üzere, her türlü özgün ve yaygın eğitimden ve meslek eğitiminden ve bu kapsamda onların teknik yeterliliklerini artıracak her türlü hizmetten yararlanma,

e) İstihdam yada serbest çalışma aracılığıyla ekonomik olanaklardan eşit yararlanabilmek için kooperatif ve özgün gruplar örgütleme,

f) Tüm toplumsal faaliyetlere katılma,

g) Tarım kredi ve borcu alma, pazarlama ve uygun teknolojiden yararlanma, toprak ve tarım reformlarında ve yerleşim projelerinde eşit konuma sahip olma,

h) özellikle konut, kanalizasyon, elektrik, su, ulaşım ve iletişim durumlarına ilişkin olarak, yeterli yaşam koşullarına sahip olma,

haklarını güvence altına alacaklardır.

B Ü L Ü M IV

Madde 15

1. Taraf devletler, yasalar karşısında kadınlara erkeklerle eşitlik sağlayacaklardır.

2. Taraf devletler, yurttaşlık konularında kadınlara erkeklerle eşit bir hukuksal güç ve bu gücü yaşama geçirme açısından eşit olanaklar tanıyacaklardır. Özellikle, kontrat ve anlaşmalar yapmada ve mülkiyetin idaresinde eşit haklar tanıyacak ve mahkeme prosedürünün her aşamasında onlara eşit davranacaklardır.

3. Taraf devletler, kadınların yasal güçlerini kısıtlamaya yönelik bütün anlaşma ve hukuki etkinliği olan diğer özel belgeleri geçersiz ilan etmeyi kabul ederler.

4. Taraf devletler, kişilerin seyahat etme ve oturma yerini ve konutunu özgürce seçmelerine ilişkin yasalarda kadınlara erkeklerle eşit haklar tanıyacaklardır.

Madde 16

1. Taraf devletler, evlilik ve aile ilişkilerini kapsayan tüm konularda kadınlara yönelik ayırımların ortadan kaldırılması için tüm gerekli önlemleri alacak ve özellikle,

TÜSTAV

kadın erkek eşitliği temelinde,

a) Evlenmede eşit haklar,

b) Özgürce eş seçmede ve ancak özgür ve tam iradeleriyle evlenmede eşit haklar,

c) Evliliğin sürdürülmesi ve sona erdirilmesinde eşit hak ve sorumluluklar,

d) Çocuklarına ilişkin konularda, medeni halleri gözönüne alınmaksızın, ebeveyn olarak eşit hak ve sorumluluklar; her durumda çocukların çıkarlarına öncelik tanınacaktır,

e) Çocukların sayısını ve zamanlamasını özgürce ve sorumlulukla saptayabilmede eşit haklar ve bu hakkın uygulanabilmesi için gerekli eğitim, bilgilenme ve araçlardan yararlanabilme hakkı,

f) Velayet, vesayet ve evlat edinmede yada ulusal yasalarda bu kavramların bulunduğu benzeri kurumlarda eşit hak ve sorumluluklar; çocukların çıkarlarına her koşulda öncelik tanınacaktır,

g) Karı ve koca olarak, soyadı, meslek ve iş seçimi de dahil, eşit kişisel haklar,

h) Mülklerin sahipliği, alımı, yönetimi, yararlanılması ve gerek ücretsiz, gerekse bir bedel karşılığı elden çıkarılmasında eşlere eşit haklar

sağlayacaklardır.

2. Çocukların sözlenmesi ve evlenmesinin hiçbir yasal etkinliği olmayacak ve evlenme için asgari bir yaş sınırı belirlenmesi ve evliliklerin resmi makamlara kaydettirilmesinin zorunlu kılınması için yasama dahil tüm gerekli önlemler alınacaktır.

B Ö L Ü M V

Madde 17

1. Bu konvansiyonun uygulanmasındaki gelişmeleri izleyebilmek amacıyla, konvansiyonun yürürlüğe girmesi sıra-

sında 18 ve konvansiyonun 35. taraf devlet tarafından onaylanması yada katılınmasından sonra 23 - yüksek ahlaksal konumda ve konvansiyonun kapsadığı alanda uzmanlığa sahip - uzmandan oluşan bir Kadınlara Yönelik Ayırımların Ortadan Kaldırılması Komitesi kurulacaktır (bundan sonra Komite olarak değinilecektir). Bu uzmanlar taraf devletler tarafından kendi vatandaşları arasından seçilecek ve kişisel kapasitede görev yapacaklardır. Oye seçiminde eşit coğrafi dağılıma ve uygarlığın farklı biçimleriyle ana yasal sistemlerin temsiline dikkat edilecektir.

2. Komite Üyeleri taraf devletlerin önerdiği kişiler arasından gizli oylamayla seçilecektir. Her taraf devletin kendi vatandaşları arasından bir kişiyi önerme hakkı vardır.

3. İlk seçim bu konvansiyonun yürürlüğe girme tarihinden altı ay sonra yapılacaktır. Her seçim tarihinden en az üç ay önce Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri taraf devletlere adaylarını iki ay içinde bildirmelerini isteyen bir mektup gönderecektir. Genel Sekreter bu şekilde aday gösterilen tüm kişilerin alfabetik bir listesini yapacak, kendilerini öneren taraf devletleri belirtecek ve bu listeyi taraf devletlere sunacaktır.

4. Komite Üyelerinin seçimi Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde Genel Sekreter tarafından toplanacak bir toplantıda yapılacaktır. Taraf devletlerin üçte iki çoğunluğunun yeterli sayılacağı bu toplantıda Komite Üyeliğine seçilen kişiler en yüksek sayıda oy alan ve taraf devletlerin mevcut ve oy kullanan temsilcilerinin oylarının mutlak çoğunluğunu alan adaylar olacaktır.

5. Komite Üyeleri 4 yıllık bir süre için seçilecektir. Ancak, ilk seçimde seçilen Üyelerin görev süreleri 2 yıl sonra sona erecektir. İlk seçimden hemen sonra bu 9 Üyenin adı Komite Başkanı tarafından kurayla saptanacaktır.

6. Komitenin ek beş Üyesinin seçimi, 35. onay yada katılımın ardından, bu maddenin 2., 3. ve 4. paragrafları

TÜSTAV

uyarınca yapılacaktır. Bu durumda seçilen ek Üyelerden ikisinin görev süresi 2 yıl sonunda sona erecek, bu iki Üyenin adı Komite Başkanı tarafından kurayla saptanacaktır.

7. Diğer nedenlerle boşalan yerlerin doldurulması için, Komite Üyesi olarak işlevi sona eren uzmanın bağlı olduğu taraf devlet, Komitenin onayına bağlı olmak üzere, kendi vatandaşları arasından başka bir uzman atayacaktır.

8. Komite Üyeleri, Genel Kurulun onayıyla, Birleşmiş Milletler kaynaklarından kurulan Komitenin sorumluluklarının önemini dikkate alarak belirleyeceği miktar ve koşullarda ödenek alacaklardır.

9. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Komitenin bu Konvansiyona göre belirlenen işlevlerinin etkin biçimde gerçekleştirilmesi için gereken kadro ve olanakları sağlayacaktır.

Madde 18

1. Taraf devletler, Komitenin incelemesi için,

a) Konvansiyonun ilgili devlet için yürürlüğe girmesinden sonraki bir yıl içinde, ve

b) bundan sonra en az her dört yılda bir ve ayrıca Komitenin istediği zamanlarda,

bu konvansiyonun koşullarını yaşama geçirmek için benimsedikleri yasal, hukuksal, idari ve diğer önlemler ve bu konuda sağlanan ilerleme hakkında Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine rapor vermeyi üstlenirler.

2. Raporlar bu konvansiyonun getirdiği yükümlülüklerin yerine getirilme düzeyini etkinleyen faktör ve güçlükleri de belirtebilirler.

Madde 19

1. Çalışma biçim ve kurallarını Komite kendisi benimseyecektir.

2. Komite yöneticilerini iki yıllık bir süre için seçecektir.

Madde 20

1. Komite, bu konvansiyonun 18. maddesi uyarınca sunulan raporları incelemek için normal olarak yılda bir iki haftayı aşmayacak bir süre için toplanacaktır.

2. Komitenin toplantıları normal olarak Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde yada Komitenin saptayacağı diğer bir uygun yerde yapılacaktır.

Madde 21

1. Komite, Ekonomik ve Sosyal Konsey aracılığıyla, her yıl çalışmaları hakkında Birleşmiş Milletler Genel Kuruluna rapor verecek ve taraf devletlerden alınan rapor ve bilgilerin incelenmesi temeline dayanan öneriler ve genel tavsiyeler sunabilecektir. Böylesi öneri ve genel tavsiyeler, eğer varsa taraf devletlerin yorumlarıyla birlikte, Komite raporuna dahil edilecektir.

2. Genel Sekreter Komitenin raporlarını bilgi için Kadınların Konumu Komisyonuna iletecektir.

Madde 22

Uzmanlık örgütleri, bu konvansiyonun kendi faaliyet alanlarına düşen yükümlülüklerinin uygulanmasının görüşülmesi sırasında temsil edilme hakkına sahip olacaklardır. Komite, uzmanlık örgütlerini konvansiyonun kendi faaliyet kapsamlarına giren alanlardaki uygulanması hakkında rapor vermeye davet edebilir.

TÜSTAV

B Ü L O M VI

Madde 23

Bu konvansiyondaki hiçbir şey,

a) Bir taraf devletin yasalarında, yada

b) Bu devlet için geçerli olan diğer herhangi bir uluslararası konvansiyon, anlaşma yada sözleşmede

varolabilecek kadın erkek eşitliğinin sağlanmasında daha işlevsel bir yükümlülüğü etkilemeyecektir.

Madde 24

Taraf devletler bu konvansiyonda tanınan hakların tam olarak gerçekleştirilmesini sağlamak üzere ulusal düzeyde tüm gerekli önlemleri almayı üstenirler.

Madde 25

1. Bu konvansiyon tüm devletlerin imzasına açık olacaktır.
2. Bu konvansiyon Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından muhafaza edilecektir.
3. Bu konvansiyon onaya tabidir. Onay belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine teslim edilecektir.
4. Bu konvansiyon tüm devletlerin katılımına açık olacaktır. Katılım, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bir katılım belgesi teslim edilmesi yoluyla olacaktır.

Madde 26

1. Her taraf devlet herhangi bir zaman bu konvansiyonun değiştirilmesi için Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderilecek yazılı bir başvuruyla talepte bulunabilir.
2. Böylesi bir talep konusunda, eğer gerekiyorsa, ne gibi önlemler alınacağı konusunda kararı Birleşmiş Milletler Genel Kurulu alacaktır.

Madde 27

1. Bu konvansiyon Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine 20. onay yada katılım belgesinin tesliminden sonraki otuzuncu günde yürürlüğe girecektir.
2. Yirminci onay yada katılım belgesinin tesliminden sonra bu konvansiyonu onaylayan yada katılan her devlet için, konvansiyonun yürürlüğe girme tarihi kendi onay yada katılım belgesinin tesliminden sonraki otuzuncu gündür.

Madde 28

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, devletlerin onay yada katılım sırasında dile getirdikleri ihtiyati kayıt metinlerini teslim alacak ve tüm devletlere bildirecektir.
2. Bu konvansiyonun hedef ve amacıyla bağdaşmayan bir ihtiyati kayıt kabul edilmeyecektir.
3. İhtiyati kayıtlar herhangi bir zaman bu konuda Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapılacak başvuruyla geri çekilebilir. O da tüm devletleri bu konuda bilgilendirecektir. Böylesi bildirimler teslim alındığı tarihten itibaren geçerli olacaktır.

Madde 29

1. İki yada daha çok devlet arasında bu konvansiyonun yorumlanması yada uygulanışı konusunda çıkacak bir anlaşmazlık görüşmeler yoluyla halledilemezse, taraflardan birinin isteği üzerine, hakemliğe sunulabilir. Eğer hakemlik isteminin tarihinden sonraki 6 ay içinde taraflar bu hakemliğin örgütlenmesi konusunda anlaşmaya varamazlarsa, taraflardan herhangi biri anlaşmazlığı bu mahkemenin tüzüğüne uygun olarak Uluslararası Adalet Divanına götürebilir.
2. Her taraf devlet bu konvansiyonun imzalanması yada onaylanması yada buna katılım sırasında bu maddenin 1. para-

TÜSTAV

grafının kendisini bağlamadığını belirtebilir. Diğer taraf devletler, böylesi bir kayıt getiren taraf devletle ilişkilerinde bu paragrafla bağımlı olmayacaklardır.

3. Bu maddenin 2. paragrafı uyarınca bir ihtiyati kayıtta bulunan bir taraf devlet herhangi bir zamanda Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirimde bulunarak bu kaydını geri çekebilir.

Madde 30

Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin tümü eşit biçimde asıl olan bu konvansiyon Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine teslim edilecektir.

TÜSTAV